

BERETNING FOR LANDSMØTEPERIODEN 2003-2004

INNHold

KAPITTEL 1 - STYRET OG ARBEIDSGRUNNLAGET

- 1.1 Hovedstyrets sammensetning
- 1.2 Handlingsprogrammet
- 1.3 Hovedstyrets møter og arbeide
  - 1.3.1 Vår- og høstmøter
  - 1.3.2 Redaktørforeningens årbok
  - 1.3.3 Høringsuttalelser
  - 1.3.4 Utredninger
- 1.4 Regionforeningene
- 1.5 Valgkomiteen
- 1.6 Sekretariatet

KAPITTEL 2 - REDAKTØRINSTITUTTET

- 2.1 Lovfesting av redaksjonell uavhengighet
- 2.2 Medienøytral redaktørplakat
- 2.3 Redaktørens rettslige ansvar
- 2.4 Redaksjonelle stiftelser
- 2.5 Redaktøransvar og streik

KAPITTEL 3 - ÅPENHET

- 3.1 Åpenhetskampanjen
- 3.2 Ny offentlighetslov
- 3.3 Åpenhet i rettspleien
  - 3.3.1 Fotografering/opptak
  - 3.3.2 Tilgang til elektroniske dokumenter (LOVISA)
  - 3.3.3. Forbud mot gjengivelse ble opphevet
- 3.4 Nyhetsretten
  - 3.4.1 Adgangen til å rapportere
  - 3.4.2 Eksklusivitet for offentlig informasjon

- 3.5 Skattelisterne
- 3.6 Ansattes yringsfrihet
- 3.7 Pressefrihetsspørsmål
  - 3.7.1 Samarbeide med IPI
  - 3.7.2 Pressefrihetens Dag

KAPITTEL 4 - LOVGIVNING

- 4.1 Grunnloven
- 4.2 Eierskapsloven
- 4.3 Offentlighetsloven
- 4.4 Ligningsloven
- 4.5 Ny arbeidslivslov
- 4.6 Straffeloven
- 4.7 Tvistemålsloven
- 4.8 Kringkastingsloven

KAPITTEL 5 – RETTSPRAKSIS

- 5.1 Krenkelsessaker
- 5.2 Høyesterett
- 5.3 Kildevernsaker
- 5.4 Opphavsrettssaker
- 5.5 Foretaksstraff
- 5.6 Fotograferingssaker
- 5.7 Andre saker i perioden

KAPITTEL 6 - ETIKK

- 6.1 Pressens Faglige Utvalg
  - 6.1.1 Prinsipputtalelser
  - 6.1.2 Generalsekretærens initiativrett
  - 6.1.3 Advokatklager
- 6.2 Revisjon av Vær Varsom-plakaten

KAPITTEL 7 - MEDIEPOLITIKK

- 7.1 Moms
- 7.2 Pressestøtte
- 7.3 Eierskapslovgivning

KAPITTEL 8 - ØVRIG VIRKSOMHET

- 8.1 Vederlagsfondet
- 8.2 Norsk Presseforbund
- 8.3 Kopinor og Norwaco
- 8.4 Bibliotekvederlaget
- 8.5 Pressens Faglitteraturfond
- 8.6 Felleskasser med NJ
  - 8.6.1 Pressens Arbeidsledighetskasse
  - 8.6.2 Pressens Gravferdskasse
- 8.7 Andre fellestiltak
  - 8.7.1 Pressehistorien
- 8.8 Samarbeid med MBL
- 8.9 Avisenes Dag

8.10 Øvrig representasjon

KAPITTEL 9 - MEDLEMMENE

- 9.1 Medlemsutviklingen
- 9.2 Rådgivningstjeneste
- 9.3 Redaktørkonflikter
- 9.4 Arbeidsmiljøundersøkelse

KAPITTEL 10 – FORENINGENS ØKONOMI

- 10.1 Medlemskontingenten og øvrige inntekter
- 10.2 Det kollektive vederlagsfondet
- 10.3 Foreningens forpliktelser
  - 10.3.1 Norsk Presseforbund
  - 10.3.2 Institutt for Journalistikk
  - 10.3.3 Sluttord

KAPITTEL 1 - STYRET OG ARBEIDSGRUNNLAGET

NRs forrige landsmøte ble avviklet i Oslo mandag 12. mai 2003 i forbindelse med det tradisjonelle vårmøtet og faglige konferanse. Landsmøteperioden er to år. Den foreliggende beretningen dekker perioden fra landsmøtet og frem til årsskiftet 2004/2005.

1. 1 Hovedstyrets sammensetning

Hovedstyret fikk etter valget i 2003 følgende sammensetning:

Leder: Marit Haukom (Tønsbergs Blad)

Nestleder: Stein Gauslaa (Agderposten)

Hovedstyre:

- Finn Holmer-Hoven (Fædrelandsvennen)
- Kirsti Nielsen (Rana Blad)
- Hans Kjetil Knutsen (Sunnmørsposten)
- Hilde Haugsgjerd (den gang Dagsavisen – nå Aftenposten)
- Kåre Valebrokk (TV2)
- John G. Bernander (NRK)
- Harald Stanghelle (Aftenposten)

Vararepresentanter:

- 1. Jens Olai Jenssen (Oppland Arbeiderblad)
- 2. Ellen Arnstad (Henne)
- 3. Yngve Nilssen (Bladet Tromsø)
- 4. Einar Hålien (Bergens Tidende)
- 5. Nils Ottar Ask (Levanger-Avisa)

1. varamedlem blir fast innkalt til styrets møter. Øvrige varamedlemmer blir innkalt ved eventuelle forfall fra styremedlemmer.

1.2 Handlingsprogrammet

Landsmøtet ga sin enstemmige tilslutning til det foreslåtte handlingsprogrammet for perioden 2003 til 2005:

Norsk Redaktørforening er en organisasjon for ansvarlige redaktører og redaksjonelle ledere i norske medier. Det er foreningens oppgave å være en aktiv stemme i den journalistfaglige og pressepolitiske debatten. Foreningen skal både virke utad i forhold til publikum, lovgiver, offentlige myndigheter og det øvrige samfunnsliv - og innad i forhold til det enkelte medlems behov for faglig utvikling og veiledning knyttet til redaktørens oppgaver og posisjon. For å ivareta sitt oppdrag skal foreningen arbeide aktivt i og gjennom andre presseorganisasjoner, nasjonalt og internasjonalt.

I henhold til prinsipp-programmet i vedtektene er Norsk Redaktørforenings prioriterte og viktigste mål å bidra til å:

- utvide samfunnets åpne rom, gjennom økt offentlighet og sterkere yringsfrihet for å sikre publikum tilgang til informasjon og deltakelse i de demokratiske prosesser
- styrke redaktøransvaret og mediernes uavhengighet i forhold til myndigheter, eiere, annonsører og særinteresser
- synliggjøre redaktørens ansvar for mediets innhold, uansett publiseringsform
- utvikle mediene med sikte på høy profesjonell kvalitet og etisk standard gjennom håndhevelse av pressens ordninger for selvjustis

1. Engasjere seg aktivt i den offentlige debatten om revisjon av grunnlovens §100 for å synliggjøre lovens betydning for samfunnet og den enkelte borger.
2. Tilrettelegge for at revisjonen av Grunnlovens §100 blir fulgt opp med endret injurielovgivning og ny lovgivning på områder som berører nyhetsretten, innsynsretten og formidlingsretten.
3. Forsvare og forklare offentlighetsprinsippet ved å gjennomføre en kampanje for et åpnere samfunn, nedbygging av taushetsskranker, utvidet yringsfrihet for arbeidstakere, økt kunnskap om innsynsrettigheter og ved å arbeide for at Offentlighetsloven blir revidert og modernisert.
4. Sikre et effektivt forsvar av mediernes samfunnsrolle og redaktørens uavhengighet ved å arbeide for at prinsippene i Redaktørplakaten blir lovfestet og ved å markere redaktørens sentrale lederrolle i nye mediehus og i nye organisasjonsstrukturer.
5. Søke en hensiktsmessig arbeidsdeling og samarbeide med Mediebedriftene sentralt og lokalt for å synliggjøre de fellesinteressene alle medieledere har i å utvikle pressen som en viktige samfunnsinstitusjon
6. Arbeide for en mediepolitikk som gjennom bruk av produksjonsstøtte, momsfratak og andre virkemidler bidrar til et mangfoldig og spredt medietilbud innholdsmessig, geografisk og ideologisk.
7. Arbeide for å sikre gode vederlagsordninger for redaktører ved så vel tradisjonell som digital kopiering.

8. Arbeide for å sikre en stabil finansiell plattform for Norsk Presseforbund og andre fellesoppgaver.
9. Støtte tiltak som kan bidra til å utvikle gode redaksjonelle arbeidsmiljøer og tiltak som kan øke antall kvinner i mediene generelt og i lederposisjoner spesielt.
10. Målrette sekretariatets oppgaver innenfor rådgivning og service sterkere inn mot medlemmer og regionforeninger.

1.3 NR-styrets møter og arbeide

NR-styret hadde i 2003 seks styremøter der det ble behandlet 53 saker. I 2004 hadde styret fire møter der det ble behandlet 41 saker.

1.3.1 Vår- og høstmøter

Redaktørforeningen arrangerer to faste samlinger for medlemmene hvert år; vår og høst. Normalt deltar det mellom 120 og 200 medlemmer på samlingene.

Samlingen i tilknytning til landsmøtet 2003 i Oslo markerte starten for NRs Åpenhetskampanje. I tillegg ble rapporten etter den såkalte Tønne-saken presentert på dette møtet. Andre sentrale temaer var "Redaktørfrihet og markedsrett", samt dekningen av krigen i Irak. Møtet samlet rundt 160 deltakere.

Høstmøtet 2003 markerte på ulike måter Redaktørplakatens 50 års-jubileum, både gjennom faglige programposter og – ikke minst – under festmiddagen om kvelden på dag 1. I tillegg sto temaer som arbeidsmiljøundersøkelsen, yringsfrihet for offentlig ansatte, moms, og en rekke miniseminarer med ulikt faglig innhold på dagsorden. Møtet samlet rundt 150 deltakere.

Vårmøtet 2004 ble – i likhet med vårmøtet 2002 (begge planlagt i Tromsø) – avlyst på grunn av nok en journaliststreik.

Høsten 2004 sto blant annet mediernes virkelighetsbilde, helsejournalistikk, etiske refleksjoner og en rekke miniseminarer med etikk og offentlighet som tema på dagsorden. Møtet samlet rundt 160 deltakere.

1.3.2 Redaktørforeningens årbok

Redaktørforeningens årbok har vært utgitt siden 1998, som et ledd i foreningens arbeide med å initiere faglitteratur som retter seg mot redaksjonelle ledere. Utgivelsen av årboken blir i hovedsak finansiert ved støtte fra Pressens Faglitteraturfond (PFF). Årboken 2003 hadde tittelen "En redaktør skal alltid ha pressens ideelle mål for øyet", og forelå til foreningens landsmøte 12. og 13. mai, og var preget av journaliststreiken året før. Årboken 2004 forelå også i mai, med tittelen "Frimodige ytringer er Enhver tillatte". Denne kunne imidlertid ikke presenteres på foreningens vårmøte, da dette måtte avlyses – på grunn av en ny journaliststreik. Årbøkene er distribuert til alle medlemmer.

1.3.3 Høringsuttalelser

I perioden har NR, enten alene eller i samarbeid med andre presseorganisasjoner, blant annet avgitt uttalelser om:

- Aksjeeierbøker og aksjeeierregistre (spørsmål om innsyn)
- Dyrevernloven (spørsmål om innsyn)

- Nyhetsretten og eksklusive formidlingsrettigheter
- Endringer i kringkastingsforskriften
- Elektronisk postjournal – allmenn tilgang
- Endringer i lov om opphavsrett
- Europarådets konvensjon mot korrupsjon
- Maktutredningen
- EUs markedsmisbruksdirektiv
- Endringer i lov om medieeierskap
- Lov om tiltak mot etnisk diskriminering
- Konkurranseloven (spørsmål om innsyn)
- Konkursloven (spørsmål om innsyn)
- Konkursforskriften (spørsmål om innsyn)
- Lov om universiteter og høyskoler (møteoffentlighet)
- Retten til nyhetsreportasje fra arrangementer med eksklusive formidlingsrettigheter
- Rikets sikkerhet – strafflovkommisjonens delutredning VIII
- Innskrenkninger i adgangen til og bruken av skattelister
- Moms på medier (skattelovutvalget)
- Sammenslåing av statlige tilsyn
- Endringer i straffeloven (en rekke bestemmelser – felles med NP, MBL og NJ)
- Tilsvarsrett i nye medier (felles med NP og NJ)
- Utlevering av opplysninger fra folkeregistrene
- Arbeidslivslovutvalgets innstilling (ansattes yringsfrihet)
- Fra bot til bedring – om innføring av et administrativt sanksjonssystem (innsyn)
- Fra bruk til gjenbruk – om anvendelse av offentlige dokumenter (innsyn)
- Forslag til ny offentlighetslov
- Forslag til endringer i kringkastingsloven
- Regler for ulykkesrapportering i samferdselssektoren

De fleste uttalelser av denne art fra Norsk Redaktørforening blir lagt ut på foreningens hjemmesider – www.nored.no

1.3.4 Utredninger

NR har i perioden utarbeidet og publisert fire utredninger, alle som et ledd i foreningens Åpenhetskampanje:

- ”Tause tjenere?” – om kommunale informasjonsreglementer
- ”Helse i all hemmelighet?” – om møteoffentlighet i helseforetakene
- ”Offentlige penger i privat form” – om ”as-ifiseringen” av kommunal sektor
- ”Vær stille!” – om yringsfrihet for skoleledere i Oslo og Akershus

Med et visst unntak for ”Offentlige penger i privat form” har alle rapportene vært omfattet med betydelig offentlig interesse, både gjennom medieomtale og på administrativt og politisk nivå, og sekretariatet har jobbet mye med oppfølging av disse, både overfor de aktuelle sektorer, men også i forhold til aktuell lovgivning og regelverk.

1.4 Regionforeningene

Norsk Redaktørforening har ni regionale foreninger. De organiserer og gir faglige tilbud til NRs medlemmer innenfor den enkelte forenings geografiske nedslagsfelt.

Ved landsmøteperiodens utløp har regionforeningene følgende valgte ledere: I parentes er angitt ledere som har innehatt vervet tidligere i landsmøteperioden:

Nordnorsk Redaktørforening: Yngve *Nilssen*, Bladet Tromsø

Trøndelag Redaktørforening: Rolf *Dyrnes Svendsen*, Adresseavisen

Møre og Romsdal Redaktørforening: Richard *Nergaard*, Romsdals Budstikke (Ole Chr. *Perjord*, Sunnmørsposten)

Vestafjeldske Redaktørforening: Olav *Kobbeltveit*, Bergens Tidende (Elisabeth *Netland*, VestNytt)

Rogaland og Agder Redaktørforening: Gunvald *Justnæs*, Lindesnes (Stein *Gauslaa*, Agderposten)

VeTeBu Redaktørforening: Tore *Roland*, Ringerikes Blad

Øplandenes Redaktørforening: Torbjørn *Moen*, Valdres

Oslo Redaktørforening: Jon Magne *Lund*, Vårt Land

Østfold Redaktørforening: Hans Petter *Kjøge*, Fredriksstad Blad

1.5 Valgkomiteen

Landsmøtet i 2003 valgte følgende valgkomite: Odd Rikard Olsen (Harstad Tidende) som leder, med Tor Axelsen og Elisabeth Netland (VestNytt) som medlemmer, og Kari Werner Øfsti (NRK) som varamedlem.

1.6 Sekretariatet

Norsk Redaktørforening har kontorfellesskap med Norsk Presseforbund. NR-sekretariatet har tre fast ansatte medarbeidere. I tillegg til NR-oppgavene utfører det også sekretariatsarbeide for Oslo Redaktørforening, for International Press Institute i Norge og IPI-avdelingenes samarbeid i de nordiske land.

Sekretariatet består av generalsekretær Nils E. Øy, assisterende generalsekretær Arne Jensen og sekretær Monica Andersen. Arne Jensen overtok 1. februar 2003 etter Stig Finslo, som tiltrådte en stilling i Orkla-Media.

KAPITTEL 2 – REDAKTØRINSTITUTTET

Redaktørinstituttet defineres som «*prinsippet om redaktørens uavhengige forvaltning av ytrings- og informasjonsfriheten gjennom massemedier, med mandat fra eier, med selvpålagte samfunnsoppgaver som fri informasjonsformidling, kritisk granskning av maktavere og mangfold i meningsdannelse - og med juridisk ansvar bare overfor lov og domstol*».

Redaktørinstituttet er et institutt i bevegelse. Det er prinsipielt rotfestet i både lovverk og avtaleverk, og forståelsen av og oppfatningen av instituttet påvirkes av endringer som finner sted i de byggeklossene instituttet hviler på.

Også denne landsmøteperioden har det vært stor oppmerksomhet om instituttet.

2.1 Lovfesting av redaksjonell uavhengighet

Arbeidet med å få lovfestet prinsippene i Redaktørplakaten har i landsmøteperioden tatt avgjørende skritt fremover. Regjeringen Bondevik II la fram sin ytringsfrihetsmelding (St.meld. nr. 26 (2003-2004)) om endring av Grunnloven § 100 den 19. mars 2004. I tillegg til forslag om ny ytringsfrihetsparagraf i Grunnloven bebudet regjeringen å fortsette arbeidet med å lovfeste prinsippene i Redaktørplakaten, basert på at ny Grunnloven § 100 ville åpne for dette. Ny grunnlovparagraf ble enstemmig vedtatt i Stortinget den 30. september 2004, med virkning fra samme dag. Se videre under punkt 2.3.

2.2 Medienøytral Redaktørplakat

NR-styret tok i perioden opp spørsmålet om å gi Redaktørplakaten en medienøytral form, og på slutten av 2004 ble en ny tekst vedtatt av styrene i de to foreningene. Den nye Redaktørplakaten lyder slik:

Redaktørens plikter og rettigheter

En redaktør skal alltid ha frie mediers ideelle mål for øye. Redaktøren skal ivareta ytringsfriheten og etter beste evne arbeide for det som etter hans/hennes mening tjener samfunnet.

Gjennom sitt medium skal redaktøren fremme en saklig og fri informasjons- og opinionsformidling. Redaktøren skal etterstrebe en journalistikk som gjør det klart for mottakeren hva som er reportasje og formidling av informasjoner og fakta, og hva som er mediets egne meninger og vurderinger.

En redaktør forutsettes å dele sitt mediums grunnsyn og formålsbestemmelser. Men innenfor denne rammen skal redaktøren ha en fri og uavhengig ledelse av redaksjonen og full frihet til å forme mediets meninger, selv om de i enkelte spørsmål ikke deles av utgiveren eller styret. Kommer redaktøren i uløselig konflikt med mediets grunnsyn, plikter han/hun å trekke seg tilbake fra sin stilling. Redaktøren må aldri la seg påvirke til å hevde meninger som ikke er i samsvar med egen overbevisning.

Den ansvarshavende redaktør har det personlige og fulle ansvar for mediets innhold. Redaktøren leder og har ansvaret for sine medarbeideres virksomhet, og er bindeledet mellom utgiveren/styret og de redaksjonelle medarbeiderne. Redaktøren kan delegere myndighet i samsvar med sine fullmakter.

Denne erklæring er blitt til i samarbeid mellom
Norske Avisers Landsforbund (nå Mediebedriftenes Landsforening) og
Norsk Redaktørforening,

vedtatt av begge organisasjoner 22. oktober 1953, revidert i 1973 og i 2004.

Mediebedriftenes Landsforening

Norsk Redaktørforening

Olav Terje Bergo

Marit Haukom

2.3 Redaktørens rettslige ansvar

Et redaksjonelt eneansvar, etter noenlunde samme modell som i Sverige har vært et siktemål for Norsk Redaktørforening like siden foreningen ble startet. Stortinget har aldri villet gi et slikt objektivt ansvar, fordi man i Norge har lagt så sterk vekt på det naturlige ansvarssystem. Det særlige redaktøransvar ble skrevet inn i straffeloven § 431 som supplerende ansvarsregel, med særlig tanke på ytringer som ble publisert som anonyme.

I forbindelse med både Ytringsfrihetskommisjonens innstilling, Konvergensutvalgets innstilling og i tilknytning til Straffelovkommisjonens arbeid med revisjon av straffeloven har NR påpekt behovet for nærmere utredning av ansvarssystemet for medier. Regjeringen Bondevik II har fulgt dette opp i sin ytringsfrihetsmelding om endring av Grunnloven § 100, og uttaler der at ”Departementet støtter Ytringsfrihetskommisjonens forslag om å utrede behovet for lovregulering av spørsmål som knytter seg til ansvars plassering og kildevern/anonymitetsrett.”

Om eneansvar sier departementet følgende:

”En ordning med eneansvar kan tenkes å være ulik for strafferettslige reaksjoner og sivilrettslige reaksjoner, herunder mortifikasjon ved ærekrenkelser. Departementet er enig i at en trussel om straff rettet mot utgiver kan føre til press fra denne mot redaktøren. Dette tilsier at utgiveren ikke bør utsettes for straff. På den annen side knytter det seg prinsipielle betenkeligheter til å avskjære enhver mulighet for å anvende straff mot utgiveren. Et eksklusivt erstatnings- og oppreisningsansvar for redaktøren vil dessuten kunne føre til at denne legger bånd på seg i for stor grad. En slik ordning kan dessuten gå ut over de krenkedes behov for reparasjon i form av erstatning eller oppreisning ved overskridelse av ytringsfrihetens grenser. Behovet for nyanserte løsninger må veies mot ønsket om en noenlunde oversiktlig regulering av spørsmålene om ansvars plassering.”

Departementet mener at arbeidet med en vidtfavnende medielov eventuelt bør utstå til man har noe nærmere erfaringer med eventuell ny ansvarslovgivning, og til den tid da regulering av kringkasting og tele ikke lenger kan begrunnes ut fra mangelen på frekvenser og nettkapasitet.

2.4 Redaksjonelle stiftelser

Redaksjonelle stiftelser til vern om redaktørinstituttet og avisens uavhengighet kom inn i norske aviser i begynnelsen av 1980-årene. Slik organisering skjedde først og fremst som et forsvarsverk mot de såkalte "nye eiere" som drev oppkjøp av avisaksjer og selskaper og for den redaksjonelle integritet og avisenes vedtektsfestede formål. Det var Dagbladet som var først ute med en stiftelsesmodell. Den ble etablert 26. september 1984. Senere kom flere etter, og i dag kan vi telle ti forskjellige stiftelsesordninger i norsk presse. De har stort sett samme formål, men det organiseringen kan være ulik.

2.5 Redaktøransvar og streik

På formiddagen onsdag 12. mai 2004 ble meklingen mellom Mediebedriftene og Norsk Journalistlag avbrutt og 2900 journalister ble tatt ut i streik. Konflikten, som i første rekke dreide seg om pensjonsordningene, rammet 84 redaksjoner. Av disse var det 64 avisredaksjoner, 10 lokal-TV-redaksjoner, fem byråer, tre multimedieredaksjoner, en riks-TV-stasjon (TV Norge-nyhetene) og en lokalradiostasjon (Radio Fredrikstad). To aviser, to byråer og to lokal-TV-stasjoner stanset all publisering, mens tre aviser og en tv-stasjon kun publiserte annonser og kunngjøringer. De øvrige 74 redaksjonene publiserte "som best vi kunne". Streiken ble avsluttet om kvelden lørdag 22. mai.

Forut for streiken sendte NR-sekretariatet ut en veiledning til medlemmene om redaktørers opptreden før, under og etter en streik. Det ble også gjennomført en undersøkelse vedrørende publiseringspraksis, informasjon som ble brakt videre til alle medlemmer. Mens konflikten pågikk ble det sendt ut daglige morgenbrev med streike-relaterte nyheter. I etterkant har sekretariatet fulgt opp med to spørreundersøkelser til redaksjoner og redaktører som var "rammet" av streiken.

Også under denne konflikten oppsto det enkelte steder "konfrontasjoner", i form av demonstrasjoner og opptog utenfor enkelte redaksjoner, og i tilfeller hvor ansvarlig redaktør møtte opp utenfor redaksjonslokalene for å bli konfrontert med streikende journalisters misnøye. NJs daglige kåring av "dagens versting" førte også til opphetet stemning enkelte steder. Bortsett fra disse episodene er det sekretariatets inntrykk at den konflikten denne gang forløp stort sett rolig, og uten at de redaktørene som var berørt i særlig grad lot seg affisere av journalistenes tidvis betydelige støynivå og noe aggressive retorikk.

Spørreundersøkelsen i etterkant av konflikten resulterte i svar fra 84 redaktører, hvorav halvparten ansvarlige og halvparten underordnede. En oppsummering av svarene:

- Nesten ingen redaktører har følt seg presset til å gjøre noe de ikke selv var enig i
- De fleste ansvarlige redaktører jobbet mer under streiken enn ellers
- De fleste underordnede redaktører jobbet omtrent som normalt
- Et lite mindretall av redaksjonene benyttet arkivstoff/forhåndprodusert stoff eller frilansere/vikarer under streiken
- Svært få redaktører opplever at arbeidsmiljøet led skade av streiken
- Nesten samtlige redaktører vil opptre på samme måte neste gang
- Ingen gir uttrykk for at de vil publisere mindre ved en eventuell ny streik
- De som etterlyser tiltak fra NRs side vil i hovedsak ha innskjerpet og tydeliggjort de prinsippene NR står på

På høstparten fikk streiken et ekstra etterspill, da NJs landsstyre 12. september vedtok en uttalelse hvor man kom med til dels sterke angrep på redaktørene i en rekke redaksjoner. En henvendelse fra sekretariatet til de ansvarlige redaktørene i de omtalte redaksjonene klargjorde at virkelighets-opplevelsen fra svært forskjellig fra NJs landsstyre. Mange ga også uttrykk for at de knapt tok beskyldningene fra NJ på alvor.

På initiativ fra NJs ledelse ble det mandag 1. november holdt et møte mellom representanter for NJs arbeidsutvalg og representanter for styre og sekretariat i NR. Møtet klargjorde at de to organisasjonene så for ulikt på sentrale spørsmål knyttet til streiken til at det var naturlig å se for seg et samarbeide med sikte på å komme frem til omforente løsninger vedrørende redaktørers opptreden under eventuelle fremtidige streiker.

KAPITTEL 3 – ÅPENHET

I følge NRs handlingsprogram for perioden skal foreningen blant annet ”Forsvare og forklare offentlighetsprinsippet ved å gjennomføre en kampanje for et åpnere samfunn, nedbygging av taushetsskranker, utvidet yringsfrihet for arbeidstakere, økt kunnskap om innsynsrettigheter og ved å arbeide for at Offentlighetsloven blir revidert og modernisert.”

3.1 Åpenhetskampanjen

Gjennom engasjering av regionforeningene, utarbeidelse av flere rapporter, samarbeid med andre organisasjoner og aktivt påvirkningsarbeid overfor administrative og politiske myndigheter, har NR – gjennom den såkalte Åpenhetskampanjen – forsøkt å ivareta handlingsplanen punkt om å arbeid for økt offentlighet.

Åpenhetskampanjen har særlig hatt fokus på følgende områder:

- Ansattes yringsfrihet
- Åpenhet i helseforetakene
- As-ifisering av kommunal sektor
- Møteoffentlighet i helseforetakene
- Møteoffentlighet i kommunene
- Hemmelighold av søkerlister til offentlige stillinger
- Etablering av en egen offentlighetsweb

Tre av temaene har vært gjenstand for egne utredninger (se punkt 1.3.4). De øvrige har vært fulgt mer eller mindre systematisk gjennom henvendelser til medlemmene og oppfølging av alle kjente tilfeller av mulige overtramp.

Kampanjen har i perioder fått betydelig oppmerksomhet, ikke bare innenfor bransjen, men også hos andre organisasjoner, hos forvaltningen og hos politiske myndigheter, og i flere tilfeller resultert i konkrete endringer og forbedringer.

I samarbeid med Norsk Journalistlag, Norsk Presseforbund og Institutt for Journalistikk er det også etablert en felles offentlighetsweb, www.offentlighet.no hvor lover og regler, relevant litteratur, klagesaker og klagebrev er samlet – i tillegg til at det er etablert en egen spørsmål og svar-tjeneste.

3.2 Ny offentlighetslov

Det regjeringsoppnevnte offentlighetslovutvalget la frem sin innstilling like før jul 2003 (NOU 2003:30). Utvalget foreslår en rekke lovendringer som vil dels bedre og dels presisere dagens rettstilstand hva gjelder innsyn i forvaltningens dokumenter. Samtidig går ikke utvalget på langt nær så radikalt til verks som det presseorganisasjonene hadde håpet på, noe som også fremkommer av mindretallsforslagene i innstillingen. En rekke av disse er signert pressens representant i utvalget, NRs generalsekretær Nils E. Øy. Lovproposisjonen er ventet fremlagt i og behandlet i Stortinget våren 2005. NRs høringsuttalelse kan du lese [her](#).

3.3 Åpenhet i rettspleien

3.3.1 Fotografering/opptak

I løpet av perioden har Høyesterett to ganger avsagt kjennelser vedrørende fotografering/opptak i forbindelse med rettssaker.

- a) I forbindelse med den såkalte Baneheia-saken ble TV2 frikjent, til tross for at tv-kanalen gjorde opptak av den da domfelte Viggo Kristiansen etter at dom var falt, og publiserte disse opptakene. Høyesterett begrunnet frikjennelsen med at Kristiansens reaksjonsmønster i retten sto i sterk kontrast til hva hans forsvarer opplyste om Kristiansens reaksjoner.
- b) I forbindelse med den såkalte Orderud-saken ila Høyesterett redaktørene i Aftenposten og Dagbladet bøter på kr 10 000 hver, etter at de hadde publisert bilder av Veronica Orderud, i forbindelse med pågripelsen like etter domsavsigelsen. HRs førstvoterende uttalte i den forbindelse at pågripelsen ikke kunne sees på som en ny faktisk og rettslig situasjon, og var dessuten enig med tingrettens vurdering om at fotoforbudet i domstoloven bare gjelder "i det umiddelbare området rundt rettslokalet, dvs. normalt til parkeringsplassen, og at den særskilte beskyttelse som følger av § 131 a ikke gjelder etter at siktede kjører vekk fra rettslokalet". De to redaktørene ble frifunnet for kravet om oppreisning fra Veronica Orderud. Redaktørene har brakt den fellende avgjørelsen inn for Den europeiske menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg.

3.3.2 Tilgang til elektroniske dokumenter (LOVISA)

I løpet av perioden har domstolene tatt i bruk det såkalte LOVISA-systemet, et opplegg for elektronisk saksbehandling ved domstolene. Innføringen av LOVISA har hatt den hyggelige bieffekt at også pressen har fått bedre tilgang på enkelte dokumenter. Ved årsskiftet 2004/2005 var for eksempel 70 lagmanns- og tingretter knyttet til ordningen med publisering av berammingslister på internett. Pressen har tilgang til en egen tjeneste, med flere opplysninger enn det allmennheten ellers får. Søknader om tilgang til tjenesten skjer via www.domstol.no Fra presseorganisasjonenes side er det understreket at tjenesten så raskt som mulig bør utvides, slik at man via berammingslistene også får direkte tilgang til for eksempel tiltalebeslutninger. Arbeidet med å få dette til vil fortsette.

3.3.3 Forbud mot gjengivelse ble opphevet

I forbindelse med at en advokat ble ilagt en rekordstor bot for promillekjøring, nedla retten forbud mot offentlig gjengivelse av flere opplysninger i dommen, deriblant vedkommendes yrkestittel. Det skjedde etter anmodning fra den domfeltes forsvarer. Aftenposten påkjærte avgjørelsen, som ble omgjort etter at forsvarsadvokaten ga uttrykk for at behovet for hemmelighold ikke lenger var til stede.

3.4 Nyhetsretten

3.4.1 Adgangen til å rapportere

NR har vært engasjert i to saker som gjelder adgangen til å rapportere fra offentlige begivenheter/steder. I forbindelse med avviklingen av Rally Monte Carlo i 2003 ble VG Nett i lagt begrensninger på adgangen til å fotografere og – ikke minst – publisere fotografier fra løpet på sine nettsider. Bakgrunnen var hensynet til arrangørens egne nettsider. NR tok opp saken med arrangørene og deres representanter, men fikk en heller kryptisk tilbakemelding. Saken er tatt opp med Sportsjournalistenes klubb, men ikke fulgt opp ytterligere.

I forbindelse med fotografering på Oslo Sentralstasjon har journalister og fotografer ved flere anledninger blitt bedt om å fjerne seg av representanter for selskapet som har ansvaret for vaktholdet på området. Jernbaneverkets informasjonssjef har forsikret om at vanlig reportasjevirksomhet ikke krever spesiell tillatelse og at det er en feil når fotografer har blitt bortvist. Et brev fra Jernbaneverket i ettertid tyder imidlertid på at det er behov for å gå ytterligere runder om prinsippene for den frie nyhetsformidling.

I september 2004 slo ellers Dansk Høyesterett fast at avtaler om eksklusiv formidlingsrett fra fotballkamper ikke kan forhindre andre medier og rapportere resultater som allerede er offentliggjort av de parter som besitter eksklusivitetsretten.

3.4.2 Eksklusivitet for offentlig informasjon

På høstparten 2004 dukket det opp to saker som omhandler spørsmålet om det offentliges adgang til å "prioritere" enkelte nyhetsredaksjoner. Redaktøren i en nettavis reagerte på at

moderniseringsdepartementet inviterte kun én avis til presentasjonen av en rapport om norsk IT-satsing. I et annet tilfelle ble Avisenes Nyhetsbyrå (ANB) nektet elektronisk tilgang til regionale rapporter om regjeringens mobbeprosjekt, med den begrunnelse at disse var forbeholdt enkelte utvalgte redaksjoner. I sistnevnte tilfelle beklaget undervisningsdirektoratet sin opptreden, mens moderniseringsdepartementet har indikert at man vil holde fast ved sin praksis. NRs styre diskuterte for øvrig denne saken i sitt møte 2004-12-07 og konkluderte med at:

- Styret i NR står fast på det synspunktet at offentlige myndigheter i størst mulig grad bør behandle medier likt.
- Det innebærer ikke at medier ikke kan benytte seg av tilbud om "eksklusivitet" fra offentlige myndigheters side, i den forstand at forvaltningen ikke aktivt går ut til andre medier parallelt.
- Forutsetningen for det siste må være at slike tilbud eller avtaler *ikke* innebærer at andre medier, som på eget initiativ etterspør opplysninger, skal bli nektet tilgang til disse.

3.5 Skattelistene

I juni 2003 fremmet Finansdepartementet et forslag om innstramming i offentlighetens tilgang til elektroniske utgaver av skattelistene. Forslaget ble møtt med kraftige protester fra presseorganisasjonene. Samtidig ville departementet, allerede fra utleggingen av listene samme høst, sette som vilkår for masseutlevering at publiseringsperioden på internett ble begrenset til tre uker og at opplysninger om fødselsdato og gateadresse ikke ble tatt med i disse listene. En rekke redaksjoner valgte ikke å følge oppfordringen hva gjelder tidsbegrensningen for utlegging på nettet, og på en rekke nettsteder ligger fortsatt skattelistene for 2002 tilgjengelige.

Våren 2004 ble det endelige lovforslaget om innstramminger i tilgangen til listene fremmet i Stortinget, og vedtatt med stemmene fra regjeringspartiene (Høyre, KrF og Venstre), samt Fremskrittspartiet og Senterpartiet. Arbeiderpartiet og SV stemte mot endringene.

De nye reglene for offentliggjøring av opplysninger fra ligningsprotokollene fremgår av [ligningslovens § 8-8](#).

De praktiske konsekvensene om av omleggingen er som følger:

- Opplysninger om skattyternes fødselsdato, gateadresse og skatteklasser inntas ikke i de offentlige skattelistene.
- Ligningsprotokollene legges ut på ligningskontorene, som før. Det blir ikke adgang til å bruke elektroniske hjelpemidler for å avlese protokollene.
- Skattedirektoratet legger ut listene på sine hjemmesider for en periode på tre uker (tilsvarende utleggingsperioden for papirlistene)
- Ordningen med masseutlevering opphører i sin nåværende form, men videreføres overfor finansieringsinstitusjoner, kredittopplysningsforetak og andre med konsesjon fra Datatilsynet.

3.6 Ansattes yringsfrihet

NRs sekretariat har i perioden satt søkelyset på yringsfrihet for (særlig) offentlig ansatte. Parallelt med dette fremmet et utvalg forslag til en ny "arbeidslivslov" (NOU 2004:5), hvor blant annet dette spørsmålet var berørt. NR avga en høringsuttalelse hvor vi gikk atskillig lenger enn NOUen. I ettertid har NR drevet aktiv lobbyvirksomhet for å få gjennomslag for en mer omfattende bestemmelse, dels alene og dels i samarbeid med andre organisasjoner. Arbeidet fortsetter inn mot Stortinget, i det lovforslaget fra regjeringen er ventet fremmet før påske 2005, og behandlet i Stortinget i vårsesjonen.

3.7 Pressefrihetsspørsmål

3.7.1 Samarbeide med IPI

NR utfører sekretariattjenester for det norske styret i International Press Institute, og gir bistand til de norske IPI-komiteene i forbindelse med planleggingen av de årlige nordiske konferansene. 2003 års konferanse ble holdt i Oslo, og i 2004 på Island. Neste år står Sverige for tur.

3.7.2 Pressefrihetens Dag

Pressefrihetens Dag 3. mai ble for første gang spesielt markert i Norge i 2002. På grunn av at dagen var svært "inneklemt" i 2003, valgte man dette året ikke å markere dagen spesielt. I fjor ble det avholdt et arrangement i Fritt Ords lokaler, med rundt 50 tilhørere. Med IPI Norge i spissen var alle de store medieorganisasjonene medarrangører. Fritt Ord sto for den praktiske tilretteleggingen, mens programmet var satt sammen av egen komite, bestående av Arne Strand (IPI), Ann-Magrit Austenå (NJ), Helge Rønning (UiO) og Arne Jensen (NR). Situasjonen i Ukraina og Hviterussland sto på dagsorden i den "internasjonale" delen, mens regjeringens forslag til ny § 100 i Grunnloven ble satt under debatt i den "nasjonale" delen. Pressefrihetens Dag vil bli markert også i 2005.

KAPITTEL 4 – LOVGIVNING

4.1 Grunnloven

Stortinget vedtok 30. september 2004 en ny § 100 i Grunnloven. Det skjedde på bakgrunn av Ytringsfrihetskommisjonens innstilling (NOU 1999:27) og regjeringens melding (St. meld nr 26 – 2003-2004).

Gjennom sommeren og frem mot endelig vedtak ble gjort i Stortinget, jobbet NR aktivt for å påvirke den politiske prosessen på Stortinget, dels direkte og dels gjennom kontakter i regjeringen. Resultatet er formuleringer som ligger betydelig nærmere Ytringsfrihetskommisjonens innstilling enn hva regjeringen hadde lagt opp til, selv om NR fortsatt mener at den endelige formuleringen har visse svakheter. Den vedtatte endringen åpner blant annet for en mer liberal injurielovgivning, fjerne sensuradgangen for alt unntatt levende bilder beregnet på barn, åpner for styrking av ansattes ytringsfrihet, grunnlovsfester offentlighetsprinsippet og forplikter myndighetene for å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale, det såkalte infrastrukturkravet.

4.2 Eierskapsloven

Stortinget vedtok 18. november 2004 omfattende endringer i den såkalte eierskapsloven for medier. Det skjedde i tråd med forslaget fra Kulturdepartementet (Ot. prp nr 81 – 2003-2004).

Endringene innebærer at grensen for nasjonalt eierskap innen den enkelte mediesektor heves fra 33 til 40 prosent. Samtidig innføres det begrensninger på regionalt eierskap, multimedieeierskap og krysseierskap. NRs styre var delt i synet på den nasjonale eierskapsgrensen. Enkelte av styrets medlemmer ville heve grensen til 50 prosent, mens de øvrige støttet regjeringens forslag. For øvrig var et samlet styre mot regionale reguleringer. NRs høringsuttalelse kan du lese her.

4.3 Offentlighetsloven

Forslaget til ny offentlighetslov er omtalt under punkt 3.2.

4.4 Ligningsloven

Endringer i ligningsloven er omtalt under punkt 3.5.

4.5 Ny arbeidslivslov

De foreslåtte endringer i arbeidsmiljøloven som er foreslått og som berører redaksjonelle forhold er omtalt i punkt 3.6.

4.6 Straffeloven

Straffelovkommissjonen la fram sin sjuende delinnstilling på nyåret 2002 (NOU 2002:4), med forslag om omfattende endringer i straffeloven – ikke minst på to hovedområder av interesse for redaktør og mediefolk for øvrig: Reglene om forseelser i trykt skrift og injuriekapittelet. NR, NP, MBL og NJ har avgitt en felles høringsuttalelse til straffelovutkastet. Den gir tilslutning til mange av forslagene, men minner særlig om behovet både for et medienøytralt ansvarssystem, for endring i regler om foretaksstraff og for ajourføring av reglene om ærekrenkelser i forhold til de standarder som er trukket opp av den europeiske menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg. NR har dessuten spesielt minnet om at et stort flertall i Stortinget har gitt sin tilslutning til at prinsippene i Redaktørplakaten bør lovfestes. Ved utløpet av beretningsperioden har regjeringen for øvrig fortsatt ikke fremmet konkrete lovforslag på bakgrunn av utredningen.

4.7 Tvistemålsloven

Regjeringen har bebudet en odelstingsproposisjon om endringer i tvistemålsloven lagt frem i april. Denne er ventet å inneholde forslag som berører spørsmålet om innsyn i den sivilrettslige prosessen.

4.8 Kringkastingsloven

Kulturdepartementet sendte i januar 2004 ut et høringsnotat om endringer i kringkastingsloven. Departementet foreslo blant annet restriksjoner på ”salgsfremmende” omtale og dessuten nye og utvidede sanksjonsmuligheter. I sin høringsuttalelse gikk NR sterkt i rette med disse forslagene i høringsnotatet. Et lovforslag er ventet fremlagt våren 2005.

KAPITTEL 5 – RETTSPRAKSIS –

Antall søksmål mot mediene har fortsatt å minske også i denne perioden. I Medierettarkivet ved Institutt for Journalistikk, som NR-sekretariatet samarbeider med, var det i toppåret 1995 registrert 32 nye krenkelsessaker som var reist for domstolene. I tiåret som fulgte er antall nye saker gått jevnt nedover. I 2003 og 2004 ble det hvert år registrert bare åtte nye saker. Samtidig har antall også antall frifinnelser og avvisninger gått opp, slik at antall fellende dommer er blitt svært få.

NR-styret antar at en delvis årsak er den effekt Strasbourg-domstolens avgjørelser har hatt, ved å underkjenne kjernepunkter i norsk injurierett i tre sentrale saker. I tillegg til dette bør det også pekes på den satsning som både Institutt for Journalistikk, øvrige utdanningsinstitusjoner, redaksjonene selv og NR har gjort det siste tiåret, for bedre skolering og bevisstgjøring på området.

NR har også i denne beretningsperioden arrangert årlige injurioseminar for advokater som hovedsakelig er engasjert i forsvar av mediene.

5.1 Krenkelsessaker

Det er fortsatt ærekrenkelsessaker som dominerer krenkelsessakene mot mediene. Av de 16 nye saker som er registrert i perioden er det hele 15 saker om ærekrenkelse, og én sak om krenkelse av privatlivets fred. Den ene saken gjelder Big Brother-paret som oppnådde fellende dom mot Se og Hør i Oslo tingrett. Dommen er anket.

Med forbehold om at en eller to andre avgjørelser ikke er rettskraftige av de 15 ærekrenkelsessakene, har bare én av de 15 endt med domfellelse og oppreisning, to har endt med avvisning og 12 saker har endt med frifinnelse.

5.2 Høyesterett

Høyesterett har behandlet sju medieretssaker i perioden. De to som handler om fotograferingsforbudet i domstolloven er behandlet foran under 3.3.1, mens den ene kildevernsaken er behandlet nedenfor under 5.3.

De fire øvrige saker er ærekrenkelsessaker, der mediene ble frifunnet i tre av sakene – nemlig TV2 i den såkalte Minnefondssaken, Akershus Amtstidene i den såkalte Brønnvannssaken og Asker og Bærum Budstikke i den såkalte Blottersaken. Tønsbergs Blad fikk imidlertid fire av fem dommere mot seg i en fellende avgjørelse i den såkalte Bopliktsaken. Tønsbergs Blad har brakt denne saken inn for Menntskerettighetsdomstolen i Strasbourg.

5.3 Kildevernsaker

Bare én kildevernsak har stått for domstolene i perioden. Saken gjaldt krav fra SEFO Hordaland om at to journalister i Bergens Tidende skulle pålegges forklaringsplikt om hvilke kilder de hadde til en artikkel 9. desember 2002 om en narkotikasak. ”Artikkelen inngikk i en serie på tre om kriminalitet og dørvakter i byen. I forbindelse med narkotikasaken beskrev avisreportasjen hvordan politiet drev etterforskning, om spaning, kommunikasjonskontroll og analyse av avlyttede telefonsamtaler. Politimesteren i Hordaland mente at det forelå mulig brudd på taushetsplikt, og innberettet saken for SEFO Hordaland i desember 2002. Bergen tingrett tok ikke begjæringen til følge, med henvisning til at de offentliggjorte opplysninger ”verken har spolert oppklaringsmuligheter og irecteføring av den konkrete sak eller i straffesaker generelt. SEFO har for øvrig heller ikke kunnet konkretisere nærmere hvordan etterforskningen kan bli skadelidende på grunn av de nevnte opplysninger, utover generelt å vise til at det er uheldig at sensitiv informasjon m.v. ukritisk tilflyter offentligheten via uautoriserte kilder”. Gulating lagmannsrett opprettholdt tingrettens avgjørelse, og en enstemmig Høyesterett kom til samme resultat. Førstvoterende uttalte blant annet: ”Reportasjene var slik sett i ytringsfrihetens kjerneområde, hvor kildevernet er nær absolutt. Slik jeg ser det, må man i denne situasjon lettere akseptere at reportasjen i noen grad bringer informasjon som ikke er av samfunnsmessig betydning, med den følge at det brudd på taushetsplikt som denne informasjonen synes å stamme fra, ikke uten videre leder til pålegg om vitneplikt.”

5.4 Opphavsrettssaker

Eneste opphavsrettssak som er registrert er Netthonorarsaken. Saken gjaldt krav fra Jan Kokkin om fastsettelsesdom for at han har enerett til å gjøre de artikler han som frilansjournalist hadde levert Dagens Næringsliv tilgjengelig i elektronisk form for allmennheten, og krav om at Dagens Næringsliv skulle dømmes til å betale Jan Kokkin erstatning eller vederlag på inntil kr. 250.000,- for bruk av artiklene i elektronisk form. Fra 1991 til 2001 arbeidet Kokkin som frilansjournalist. I denne perioden leverte han jevnlig artikler til Dagens Næringsliv. Kokkin fikk betalt pr. artikkel med et beløp som var varierende, men honoraret var stort sett i området ca. kr. 2.000. Skriftlig avtale vedrørende bruken av artiklene og honorar for disse ble ikke opprettet. Retten konkluderte med at elektroniske publisering av artikler Kokkin leverte inn til avisen var innenfor de rammer Kokkin kjente til og må anses å ha samtykket til. Saken reiser derfor ikke spørsmål om åndsverklovens § 39 er overtrådt. Dommen er anket.

5.5 Foretaksstraff

Kun én sak har dreid seg om foretaksstraff mot medier i perioden, nemlig Sexannonsesaken: Saken gjaldt overtredelse av straffeloven § 202 første ledd bokstav b om å fremme eller utnytte andres prostitusjon, og § 202 andre ledd for i offentlig kunngjøring utvetydig å ha tilbudt, formidlet eller etterspurt prostitusjon. Avisen Søndag-Søndag fikk et forelegg om bot på 100.000 kroner som foretakstraff, og inndragning av utbytte med 420.000 kroner. Avisselskapet nektet å vedta boten og Oslo tingrett behandlet saken i februar 2004. Her ble avisen frifunnet for tiltalen om å fremme eller utnytte andres prostitusjon, men funnet skyldig i andre del av tiltalen. Boten ble satt til 30.000 kroner og inndragning til 300.000 kroner, men ikke ilagt sakskostnader. Både avisen og statsadvokatembetet anket til lagmannsrett. Borgarting lagmannsrett opphevet både den fellende og frifinnende del av tingrettens dom, med henvisning til at verken seksuell omgang eller seksuell handling eller eksempler på disse er nevnt i tingrettens redegjørelse for tjenestetilbud som anses bevist, slik at lagmannsretten ikke kunne prøve om § 202 var riktig anvendt. Manglene knyttet seg til domsgrunnene, slik at tingretten selv må bestemme om det er nødvendig med ny hovedforhandling.

5.6 Fotograferingssaker

Fotograferingssaker er behandlet under 3.3.1.

5.7 Andre saker i perioden

To saker om politisk reklame i fjernsyn er reist i perioden. TV Vest AS gikk til søksmål mot Staten i forbindelse med sanksjoner som var pålagt av Statens Medieforvaltning etter at tv-kanalen sendte reklame for det lokale pensjonistparti. TV Vest tapte både i tingrett og i

Høyesterett, men har bebudet at saken skal bringes inn for Den europeiske menneskerettsdomstol i Strasbourg.

Den andre saken gjaldt TV2, etter at kanalen den 27. august 2003 sende en kort reklamefilm for Fremskrittspartiet, etter at den på forhånd hadde gjort Statens Medieforvaltning oppmerksom på at filmen ville bli sendt, og at kanalen mente at gjeldende forbud mot politisk reklame i fjernsyn var i strid med både EMK og Grunnloven § 100. TV2 ble deretter ilagt et sanksjonsgebyr på 70.000 kroner, som ble påklagd til Markedsrådet, som ikke tok klagen til følge.

KAPITTEL 6 – ETIKK

6.1 Pressens Faglige Utvalg

2004 ga et rekordhøyt antall medieklager til Pressens Faglige Utvalg (PFU). Fra året før gikk antallet nye klager opp fra 183 til 267, en økning på 46 prosent. Fjorårets antall er også en kraftig økning fra det tidligere rekordåret 1999, da PFU mottok 218 klager. I året som gikk avga utvalget 155 uttalelser, hvorav 64 konkluderte med ”brudd på god presseskikk”. I tillegg endte syv klagesaker med ”kritikk”. Den fullstendige statistikken for PFU finnes [her](#).

6.1.1 Prinsipputtalelser

PFU har i perioden avgitt to prinsipputtalelser:

- [Om reklamebilag og redaksjonelle bilag og](#)
- [Om rettelser på internett](#)

6.1.2 Generalsekretærens initiativrett

Generalsekretæren har benyttet sin initiativrett to ganger i 2003 og tre ganger i 2004. To av tilfellene gjelder prinsipputtalelser omtalt i punkt 6.1.1.

6.1.3 Advokatklager

De siste årene har det vært et visst fokus på andelen såkalte ”advokatklager” til PFU. Statistikken for 2003 og 2004 viser at tilstanden er stabil. I 2003 var det ca 11 prosent advokatklager og i 2004 nesten 16 prosent. For sammenligningens skyld tar vi med prosent-tallene for andelen advokatklager de foregående årene. De ser slik ut (avrundet):

1997: 19 prosent
1998: 18 prosent
1999: 15 prosent
2000: 15 prosent
2001: 14 prosent
2002: 18 prosent

For ordens skyld: Tallene gjelder andel av *innkomne klager*.

6.2 Revisjon av Vær Varsom-plakaten

Norsk Presseforbunds styre vedtok 17. september 2004 at det skal oppnevnes en egen komité som skal gjennomgå Vær Varsom-plakaten og foreslå eventuelle endringer og tilføyelser. Arbeidet er tenkt slutført slik at resultatet kan presenteres i NPs styre i juni, med påfølgende høring hos alle medlemsorganisasjonene og deretter endelige vedtak høsten 2005. Komiteen har følgende sammensetning: Sven Egil Omdal (leder) (Stavanger Aftenblad), Thor Gjermund Eriksen (Dagbladet), Annette Groth (NRK), Olav Njaastad (TV2), Reidun Kjelling Nybø (Avisa Nordland), Berit Nyman (Fagpressenytt), Benedikte H. Næss (MTV Nyheter), Ivar Rusdal (Jærbladet), Kjersti Løchen Stavrum (Aftenposten), Øyvind Skogrand (Se og Hør), Per Edgar Kokkvold (NP).

Revisjonsarbeidet var blant annet et resultat av NRs planer for gjennomgang av eget etikkdokument, og et uttrykt ønske å sette fokus på kildebredde i alminnelighet og samtidig imøtegåelse i særdeleshet.

KAPITTEL 7 – MEDIEPOLITIKK

7.1 Moms

Det såkalte skattelovutvalget (NOU 2003:9) fremmet våren 2003 forslag om å oppheve alle ordninger med momsfritak for spesielle næringer og grupper. I en felles høringsuttalelse protesterte NR og NP mot forslaget. NOUen har så langt ikke resultert i noe konkret forslag fra regjeringens side. Det eneste reelle forsøket på å gjøre noe med dagens momsregime i mediebransjen kom høsten 2004, da Frp – i forbindelse med forhandlingene om statsbudsjettet – fremmet krav om en lik momssats på seks prosent for alle trykte medier. Forslaget ble frafalt underveis i forhandlingene med regjeringspartiene. NR-styret har for øvrig to ganger i perioden behandlet spørsmålet om moms på medier, men uten å gå lenger enn å holde fast ved foreningens prinsipielle syn om at det frie ord ikke bør momsbelegges.

7.2 Pressestøtte

Pressestøtten har de to siste årene ligget på drøyt 240 millioner kroner - fordelt på 135 aviser. Det foreligger ingen signaler som tyder på at støtten vil bli fjernet eller kraftig redusert de første årene.

7.3 Eierskapslovgivning

Endringer i eierskapslovgivningen er omtalt under punkt 4.2

KAPITTEL 8 - ØVRIG VIRKSOMHET

8.1 Vederlagsfondet

Vederlagsfondet forvalter de midlene norske redaktører mottar fra Kopinor og Norwaco som opphavsmenn.

Fondets styre har bestått av Thor *Viksveen*, NTB (leder); Hilde Haugsgjerd, da Dagsavisen, nå Aftenposten; Odd Rikard *Olsen*, Harstad Tidende og Elisabeth *Netland*, VestNytt (og tidl. leder av Vestafjelske Redaktørforening). Solveig Jølstad, Aftenposten, er varamedlem til styret.

Det er vedtatt egne retningslinjer for forvaltningen av vederlagsmidlene. Her heter det at de i hovedsak som benyttes til kollektive formål til beste for alle redaktører, men også til tiltak av mer individuell karakter.

Fondets økonomi har i landsmøteperioden vært stabil, etter at den i forrige periode ble sterkt forverret i og med omlegging fra papirkopier til digitale kopier. Både i 2003 og 2004 har imidlertid inntektene oversteget forventningene, på grunn av etterbetalinger for tidligere års kopiering. Styret har derfor vedtatt å utvide rammene for støtte for året 2005.

Vederlagsfondets styre har innenfor de budsjetttrammene styret disponerer vedtatt å prioritere støtten til etikkarbeidet i regi av Norsk Presseforbund (PFU), studiestipend og redaktørkurs, samt arbeidet i NRs regionforeninger. Det blir også gitt støtte til pressepriser og bistand til redaktører i konflikt.

For øvrig vises det til årsberetningens kapittel om økonomi.

8.2 Norsk Presseforbund

Norsk Presseforbund (NP) er et fellesorgan for norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål, og NR er en av forbundets grunnorganisasjoner. Forbundet har et særskilt ansvar innenfor etikk og offentlighet, ved å være sekretariat for Pressens Faglige Utvalg og Offentlighetsutvalget.

NP ledes av et styre på åtte personer, der en av NRs to representanter, ansvarlig redaktør Marit *Haukom*, er styrets leder. Det andre styremedlemmet er Stein Gauslaa, mens Nils E. *Øy* er varamedlem til styret.

Pressens Faglige Utvalg består av sju representanter, hvorav fire kommer fra pressen. Redaktørmedlemmer er Hilde Haugsgjerd (da Dagsavisen, nå Aftenposten) og John Olav *Egeland* (Dagbladet), mens Sven Egil Omdal, Stavanger Aftenblad og Annette *Groth*, NRK, er varamedlemmer til utvalget.

Offentlighetsutvalget har 14 medlemmene, hvorav seks er redaktører. Disse er: Arne *Jensen* (leder), Hallgeir *Westrum*, Jan *Roaldset*, Per Anders *Johansen*, Rikke *Bjurstrøm* og Nils E. *Øy*.

NR har et nært samarbeide med NP i mange spørsmål, deriblant når det gjelder høringer. Mange av høringsuttalelsene som er avgitt i landsmøteperioden er avgitt sammen med NP

Virksomheten i NP blir finansiert ved hjelp av medlemskontingenter. Over tid har virksomheten i NP blitt utvidet, blant annet som følge av at Klagenemnda for kringkastingsspørsmål er nedlagt og PFU nå behandler klagesaker mot kringkastingsmediene. NRs andel av NPs utgifter ligger på i overkant av en million kroner i året. NRs finansierer dette dels gjennom sin egen medlemskontingent og dels gjennom støtte fra NRs vederlagsfond.

NPs bemanning består nå av generalsekretær Per Edgar *Kokkvold*, Kjell *Børringbo*, Ina *Lindahl*, Egil *Sundvor* (i permisjon fra 1.1.2005, med Kjell *Nyhus*, IJ, som vikar) og Sonja *Dawes*. NP har kontorfellesskap med NRs sekretariat.

8.3 Kopinor og Norwaco

Norsk Redaktørforening er en av Kopinors 21 medlemsorganisasjoner. På vegne av norske og utenlandske rettighetshavere inngår Kopinor avtaler med utdanningssektoren, offentlig administrasjon, næringsliv og andre typer virksomheter om fotokopiering o.l. fra bøker, aviser, tidsskrifter og andre utgivelser. Hvert år kopieres det anslagsvis 650 millioner sider av beskyttet materiale i Norge. Det antas av Kopinor nå har avtaler som regulerer 80 prosent av denne kopieringen.

NR mottok i 2004 kr 1 590.274 i kollektive vederlag fra Kopinor, sammenlignet med kr 2 101 507 året før. Inngåelse av nye og reforhandling av eksisterende kopieringsavtaler, gjennomføring av statistiske undersøkelser av kopiering, samt innkreving og fordeling av vederlag utgjør kjernen i Kopinors arbeid. Kopinor venter at åndsverkloven vil bli endret med det første. Når dette har skjedd, ta Kopinor sikte på å inngå avtaler om digital kopiering.

Ivar *Granaasen* var i 2003 NRs representant i Kopinors representantskap, med Odd *Rikard Olsen* som vararepresentant. Deretter overtok Stig *Finslo*, Orkla, som NRs representant, med *Elisaebeth Kjær*, Aftenposten, som varamedlem. På vegne av opphavsmannsorganisasjonene innenfor journalistisk virksomhet og kritikk var Bjørn Olav *Nordahl* (NJ) medlem av hovedstyret første del av perioden og deretter Jahn-Arne *Olsen* (NJ) med Nils E. *Øy* (NR) som varamedlem. *Øy* var dessuten medlem av Internasjonalt utvalg. Stig *Finslo* (NR) var medlem av fordelingsstyret første del av perioden, etterfulgt av Arne *Jensen* (NR), og Eirik *Moe* (NR) var leder av valgkomiteen.

Du kan lese mer om Kopinor på www.kopinor.no.

NR-styret mener fortsatt det er nødvendig å opprettholde et sterkt engasjement i Kopinors virksomhet. Det er viktig både for å verne om de opphavsrettigheter den enkelte redaktør har som skribent og som opphavsmann til avisene som samleverk - og for å forsvare generelle opphavsrettslige interesser i en tid da disse kommer under sterkt press fra elektroniske kanaler som Internett etc.

Norwaco er Kopinors søsterorganisasjon på kabel-sektoren, hvilket betyr at organisasjonen innkasserer vederlag for videresending av kringkastingprogrammer i kabelnett. NR har samordnet sine interesser innenfor Norwaco med Norsk Journalistlag som står for den løpende kontakten med organisasjonen. Av det vederlaget som kommer via Norwaco til NJ/NR mottar NR ni prosent og NJ 91 prosent. I 2003 mottok NR 206.746 kroner i vederlag fra Norwaco, mens vederlaget i 2004 kom på 229.991 kroner. De siste to års inntekter er i mer enn forventet, grunnet etterbetalinger fra tidligere års oppgjør.

NR har for øvrig bedt MBLs Klareringstjeneste avklare hvorvidt det er mulig å få vederlaget for NRs medlemmer utbetalt som et kollektivt. Inntil årsskiftet var fortsatt ikke denne saken ferdig behandlet i Klareringstjenestens styre.

8.4 Bibliotekvederlaget

Bibliotekvederlaget er et kulturpolitisk virkemiddel som gis som kompensasjon for utlån av vernede verk i bibliotekene. Støtten blir gitt over Kulturdepartementets budsjett. I landsmøteperioden er det inngått ny treårsavtale mellom organisasjonene som representerer rettighetshavere og Kulturdepartementet. Denne avtalen sikrer organisasjonene en vekst i sitt årlige vederlag.

Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening mottar i fellesskap om lag 2,5 millioner kroner i årlig vederlag, og fordelingen mellom organisasjonene er cirka 90 prosent på NJ og 10 prosent på NR, samtidig som det er enighet om å overføre alle midlene til et felles fond (Pressens faglitteraturfond).

8.5 Pressens faglitteraturfond

Pressens faglitteraturfond disponerer de Bibliotekvederlagsmidlene som NJ og NR mottar. Midlene skal, som fondets navn tilsier, brukes til å produsere faglitteratur innenfor emnet journalistikk, eller innenfor emner som er tilknyttet journalistikken. Det vil si reportasje-, dokumentar- og debattbøker. Fondet skal skaffe norske journalister og redaktører god norsk faglitteratur til en rimelig pris.

NR mottar blant annet hvert år støtte til utgivelsen av sin årbok og fikk også betydelig midler til boka om redaktørrollens historie (Martin Eide: Den redigerende makt, 2000).

I styret for Pressens Faglitteraturfond har NR to faste medlemmer og ett varamedlem. Det er Teddy Madsen (VG), styrets nestleder, og Rikke Bjurstrøm (Dagsavisen) med Bjørn Ystrøm (Halden Arbeiderblad) og Marit Haugsbakken (Østlandets Blad) som vararepresentanter. NJs styreprerentanter er Borge Otterlei (Sunnmørsposten), styreleder, Hege Lamark (Journalistutdanningen i Bodø) og Otto Risanger (frilans). Pernille Lønne Mørkhagen (Aftenposten) og Olav Njaastad (NJ) er varamedlemmer.

Midler fra fondet kan søkes av alle som har opparbeidet rettigheter i forhold til bibliotekvederlaget.

8.6 Felleskasser med NJ

8.6.1 Pressens Arbeidsledighetskasse

Pressens Arbeidsledighetskasse er et tilbud som Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening administrerer i fellesskap, for å bistå og yte hjelp til medlemmer som ufrivillig kommer ut av journalistisk arbeide. I landsmøteperioden har gen.sekr. Jahn-Arne Olsen (NJ), org. sekr Kirsten Berg (NJ), gen.sekr. Nils E. Øy (NR) og ass.gen.sekr. Arne Jensen sittet i styret. Vedtektene for PA-kassen ble endret i februar 2003, hovedsakelig for å presisere hvilke krav som må oppfylles for å kunne søke om støtte, hvordan støttebeløpet skal fastsettes og klargjort hvordan den enkelte lediges forhold til Aetat må være. Utbetalt stønad fra PA-kassen var 363 603 kroner i 2004 og 621 250 kroner i 2003.

8.6.2 Pressens Gravferdskasse

Pressens Gravferdskasse utbetaler gravferdsstøtte til pårørende til medlemmer av NJ og NR i tråd med reglene for PG-kassen. Også pensjonister som var medlem av en av organisasjonene da de gikk ut av de yrkesaktive rekker, får gravferdsstøtte. Gravferdskassens styre utgjøres av de samme personer som i A-kassen. Det er vedtatt nye vedtekter for Pressens Gravferdskasse vinteren 2003. Det er ingen endringer i reglene for hvem som kan motta støtte. Utbetalt bidrag fra PG-kassen var 200 090 kroner i 2004 og 214 854 kroner i 2003.

8.7 Andre fellestiltak

Norsk Redaktørforening er involvert i en rekke fellestiltak/felleskasser sammen med Norsk Journalistlag og andre presseorganisasjoner. Disse fondene forvaltes av Norsk Journalistlag og/eller Institutt for Journalistikk ved Pressens Stipendkomite på fellesskapets vegne. Regnskapene blir revidert av revisorfirmaet Grimsrud & co.

NR-styret mottar årlig regnskapsrapporter fra de ulike fondene og godkjenner disse. Dette gjelder følgende fonds i tillegg til de felleskasser som er nevnt ovenfor:

- **Storebrands Stipendiefond**
- **Pressens Reiseutjevningfond**
- **Redaktør Dagny Bjørnaraa's Stipendfond**
- **Norsk Presseforbunds Hjelpfond**
- **Torgny Segerstedts Minnefond**

8.7.1 Pressehistorien

I regi av Norsk Pressehistorisk Forening er arbeidet for alvor igangsatt med å få forsket, skrevet og utgitt et verk om norsk pressehistorie. Et bokstyre er etablert og redaktører er ansatt, med sikte på at utgivelse kan skje i NPs jubileumsår i 2010.

De totale kostnader er kalkulert til omkring 14 millioner kroner, og er på det nærmeste sikret ved bevilgninger og tilsagn om finansiering. NR-styret har vedtatt å støtte prosjektet med 50.000 kroner årlig i seks år.

8.8 Samarbeid med MBL

Det er i løpet av perioden avviklet en rekke kontaktmøter med Mediebedriftene Landsforbund. Sekretariatet i NR har jevnlig møter med ledelsen i MBL, og det har også vært avholdt flere møter av mer formell karakter, hvor representanter for styrene i de to organisasjonene har deltatt.

8.9 Avisenes Dag

Mediebedriftene og Landslaget for lokalaviser (LLA) samarbeider om arrangementet "Avisenes Dag 2005", i forbindelse med 1905-jubileet. NR har vært representert i "styringsgruppen" for prosjektet og har også bidratt på andre måter. Arrangementet går av stabelen på Rådhusplassen 9. juni. I tillegg blir det en rekke andre typer markeringer. Blant annet skal 220 av landets redaktører bidra med en setning hver til en felles "lederartikkel" som markerer avisenes rolle i nasjonsbyggingen de siste hundre år.

8.10 Øvrig representasjon

Norsk Redaktørforening er representert i ulike fora innenfor pressen. Nedenfor følger en oversikt over i hvilke sammenhenger vi er representert og hvem som ivaretok organisasjonens og de redaktørfaglige interesser i ulike fora i beretningsperioden. Virksomheter som er omtalt på annen måte i beretningen er ikke med her.

Listen omfatter også redaktører selv om de ikke direkte representerer NR, og selv om de er oppnevnt av andre enn NR:

Institutt for Journalistikk, styret: Finn *Holmer-Hoven*; og Arne *Jensen*, varamedlem.

Rådet for anvendt medieforskning: Oddvar *Aasen* og Sven Egil *Omdal* (begge vara)

Støtteutvalget for minoritetsspråklige publikasjoner: Erling *Omvik*.

Pressens referansegruppe for UD: Ola *Bernhus*.

Pressens Stipendkomite og Pressens Faglitteraturfond: Teddy *Madsen*, Rikke *Bjurstrøm*, Marit *Haugsbakken* og Bjørn *Ystrøm*.

Jury, Den store journalistprisen: Sven Egil *Omdal*, Hanne *Skartveit*, Per Edgar *Kokkvold*, Kåre *Valebrokk*, Hans Kristian *Amundsen*, Anne *Aasheim* og Marianne *Mowinckel*.

Jury, Årets Avistegning: Thor *Viksveen* og Hans Erik *Matre*.

Jury, Årets Avisside: Trine *Kjus* og Bjørgulv *Braanen*.

Jury, Nettaviskonkurransen: Per *Borglund*, Stig *Grimelid* og René *Svendsen*

Nordisk Journalistcenter, Aarhus: Merete *Crowo* (vara til styret)

Norsk Pressehistorisk Forening: Nils E. *Øy*

Norsk Pressehistories bokstyre: Nils E. *Øy* og Stig *Finslo* (vara)

Stiftelsen Dagsavisen: Nils E. *Øy*.

Stiftelsen Øvre Smaalenene: Nils E. *Øy*.

Stiftelsen Moss Avis: Gunnar *Gran*.

To av våre medlemmer har sittet i de styrende organer i internasjonale presseorganisasjoner i beretningsperioden. Det gjelder Hans Erik *Matre* i IPI (International Press Institute) og Harald *Stanghelle* i WEF (World Editors Forum).

KAPITTEL 9 – MEDLEMMENE

9.1 Medlemsutviklingen

Medlemstallet i Norsk Redaktørforening er nå relativt stabilt, og det totale medlemstallet har økt med kun 10 – fra 667 medlemmer ved starten av 2003 til 677 ved inngangen til 2005.

Medlemsveksten i denne landsmøteperioden har vært på 1,5 prosent mot 2 prosent i forrige periode.

Antallet kvinnelige redaktører er også stabilt, nå 126 mot 123 i 2003. 18,6 prosent av medlemmene er nå kvinner. Hver tredje av de kvinnelige medlemmer er ansvarlig redaktør. Kvinneandelen er svakere i avis (13 prosent) og i kringkasting (14 prosent) enn i ukepresse (59 prosent).

De fleste – eller nesten to av tre av NRs medlemmer arbeider i avis. Den nest største medlemsgruppen finner vi i etermediene. 38 prosent av medlemmene er ansvarlige redaktører, mens 62 prosent er såkalt underordnede redaktører.

Mobiliteten i medlemsmassen er stor. Mens det totale medlemstallet økte med 10, ble det registrert 34 nyinnmeldte siste halvår 2003 og 77 nyinnmeldte i 2004. Det viser at innmeldings- og utmeldingsfrekvensen ligger svært nær hverandre.

I januar 2005 fordeler medlemmene seg på følgende måte: samlet sett arbeider de i 231 ulike bedrifter/redaksjoner:

Medium	Samlet	Ansv. menn	Ansv. kvinner	Under menn	Under kv.
Avis	452	144	15	244	44
R&TV nasj.+NRK dist	102	22	10	55	15
Ukepresse	44	6	10	12	16
Fagpresse	17	10	3	3	1
Byråer	16	4	0	9	3
Internett	14	11	1	7	0
Lokalkringkasting	13	7	4	2	0
Organisasj./konsern	19	6	1	9	3
SAMLET	677	210	44	341	82

Norsk Redaktørforening har dessuten 93 pensjonistmedlemmer

9.2 Rådgivningstjeneste

NRs sekretariat blir hyppig brukt av medlemmer som søker råd om publisistiske, presseetiske, medierettslige og arbeidsrettslige spørsmål, samt som foredragsholdere, forelesere, deltakere i debatter, som "kommentatorer" til ulike mediasaker og lignende. Antallet henvendelser viser en økning fra år til år. I 2004 ble det loggført drøyt 400 henvendelser som resulterte i en eller annen form for saksbehandling i sekretariatet.

9.3 Redaktørkonflikter

NR-sekretariatet har i løpet av perioden vært involvert i en rekke konfliktsaker mellom redaktører og deres respektive styre, i konflikter mellom overordnede og underordnede redaktører og konflikter mellom redaktører og klubber. Samtlige saker er løst gjennom minnelige ordninger og avtaler, og ingen av dem har havnet i rettsapparatet. Temaene for konfliktene spenner over et stort register, fra uenighet om strategi og ledelsesprinsipper, til

mer personlig relaterte forhold. Et par av sakene har vært svært tidkrevende, men sekretariatet har bestrebet seg på at alle skal få den oppfølgingen det er mulig og naturlig å gi.

9.4 Arbeidsmiljøundersøkelsen

Den tredje arbeidsmiljøundersøkelsen i mediene, i regi av Arbeidsforskningsinstituttet (AFI), ble gjennomført høsten 2002. En tilsvarende undersøkelse ble gjennomført i 1979 blant journalister og i 1992 blant journalister og redaktører. Denne gangen er også administrative ledere med i undersøkelsen. Nær 3000 ansatte har svart på undersøkelsen, hvorav 320 redaktører eller 50 prosent av NRs medlemsmasse. Arbeidsmiljøundersøkelsen er et samarbeidsprosjekt mellom Norsk Journalistlag, Mediebedriftenes Landsforening og Norsk Redaktørforening.

Hovedresultatene fra undersøkelsen, rapporten "Tatt av ordet", ble presentert på en større konferanse tirsdag 20. april 2004. I tillegg til hovedrapporten, "Tatt av ordet", er det også – på oppdrag fra NR – laget en spesialrapport, "red@ktør.liv", med særlig fokus på redaktørenes arbeidsmiljø.

KAPITTEL 10 – FORENINGENS ØKONOMI

Isolert sett er økonomien i NR rimelig god, og begge de to regnskapsårene i perioden har gått med overskudd. Det skyldes i hovedsak den vekst i medlemstallet som foreningen opplevde i de to foregående perioder, og som bare i beskjeden grad har medført behov for å øke selve kontingentbeløpet de senere år. NR-styret har imidlertid sett med bekymring på at vederlagsinntekter for kopiering har vist en synkende tendens, med tanke på disse inntektenes betydning for finansiering av etikk- og offentlighetsarbeidet i Norsk Presseforbund. Fallet i vederlagsinntektene har ikke vært like stort i siste periode, på grunn av en del etterbetalinger, men styret mener fortsatt at det må arbeides for å finne andre finansieringsformer for bransjens og fagets fellesoppgaver som skal varetas gjennom NP.

10.1 Medlemskontingenten og øvrige inntekter

NR har – som vist under omtalen av medlemstall – hatt en god økning i medlemstallet gjennom flere år. Dette har igjen gitt seg utslag i økte inntekter av medlemskontingenten, slik at behovet for å øke kontingenten har vært lite over en lang periode. Årskontingenten var 6.500 kroner i 1996, og i løpet av de sju år som er gått siden da er kontingenten økt med 600 kroner, eller 9,2 prosent. Konsumprisindeksen har i samme periode økt med mer enn det dobbelte.

NR-styret er ikke innstilt på at årskontingenten for medlemskap nødvendigvis skal øke i takt med noen form for indeks. Det er satt i verk tiltak for å drive organisasjonen og sekretariatet mer effektivt, men styret vil likevel måtte vurdere både kontingent og andre inntektsmuligheter i årene som kommer. Det må uansett være et sentralt mål for NR – og øvrige fag- og bransjeorganisasjoner - å sikre en høyt kvalifisert selvjustis for norske medier.

På nyåret 2004 fikk NR svar fra Skattedirektoratet på en ti år gammel forespørsel om eventuell skatteplikt for medlemmer ved arbeidsgivers betaling av NR-kontingenten. Direktoratet var kommet til at NR-medlemmene, som for andre lignende organisasjoner, har skatteplikt for den kontingent som betales av bedriften. NR-styret vedtok derfor å utrede spørsmål om endring av kontingent- og medlemsstrukturen i foreningen, ved at også mediebedriftene kan ha medlemskap i NR. Dermed kan medlemskontingenten fordeles med en halvpart på bedriften og en halvpart på medlem, og dermed redusere den skattekasting på medlemmers hånd som av mange oppleves urettferdig når det i stor grad er mediebedriften selv som har nytte av NR-medlemskapet. Skattedirektoratet er bedt om å gi en uttalelse på skattespørsmålet ved en slik løsning, som eventuelt kan vedtas på det ordinære landsmøte i april 2005.

10.2 Det kollektive vederlagsfondet

NRs Vederlagsfond mottar og forvalter kopivederlagsmidler fra Kopinor og Norwaco, slik det er redegjort for i pkt 8,2. NR selv mottar i dag stort sett bare 10 % administrasjonsavgift av disse midlene, etter at kopivederlaget sank drastisk i løpet av denne landsmøteperioden. NR søker imidlertid et stort beløp fra Vederlagsfondet som bidrag til NRs andel av finansiering av Norsk Presseforbund.

10.3 Foreningens forpliktelser

NR har sterke økonomiske forpliktelser først og fremst knyttet til paraplyorganisasjonen Norsk Presseforbund. I noen grad gjelder det også vår felles forsknings- og videreutdannings-senter Institutt for Journalistikk.

10.3.1 Norsk Presseforbund

Kontingentforpliktelsene fra grunnorganisasjonene i Norsk Presseforbund har tradisjonelt hvilt sterkest på de tre organisasjonene som har deltatt lengst i dette arbeidet: NJ, MBL og NR. Hver av oss bidro i år 2004 med 1.092.000 kroner, og det har vært NRs politikk å bidra like mye som de to andre organisasjonene til tross for vesentlig mindre ressurser. Størsteparten av NRs bidrag – 750.000 kroner – skriver seg fra vederlagsmidler.

10.3.2 Institutt for Journalistikk

Norsk Redaktørforening har ingen løpende forpliktelser i forhold til driften av Institutt for Journalistikk. I 2001 forpliktet imidlertid NR seg til – sammen med de to andre stifterorganisasjonene – å bidra til en omstillingsprosess ved IJ. Dette samarbeidet tilfører forskningsmidler i størrelse en million årlig i tre år til IJ. I tillegg til dette ga NR et direkte tilskudd på 340.000 kroner i 2001.

10.3.3 Sluttord

10.3.3 Sluttord

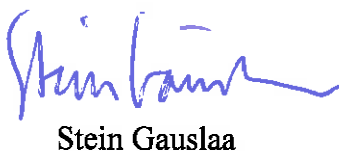
I samsvar med regnskapsloven § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av foreningens regnskap for 2003 og 2004.

Arbeidsmiljøet anses som godt. Det er ikke rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen. Foreningen har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Av foreningens tre ansatte er én kvinne.

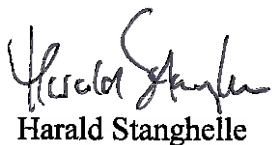
Foreningens virksomhet medfører verken forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø.

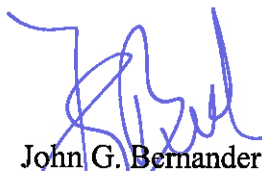
Oslo 1. februar 2004

Marit Haukom

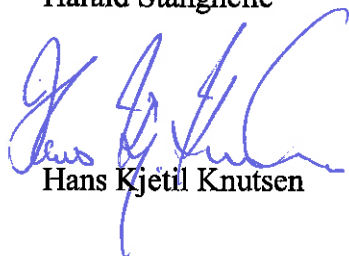

Stein Gauslaa

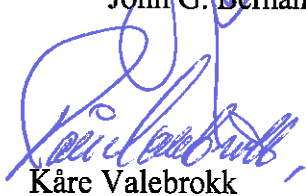

Finn Holmer-Hoven

Harald Stanghelle

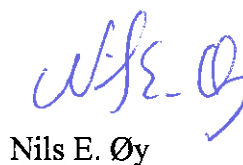

John G. Bernander

Kirsti Nielsen

Hans Kjetil Knutsen

Kåre Valebrokk

Hilde Haugsgjerd

Nils E. Øy